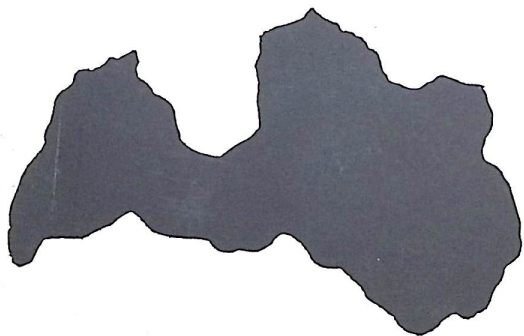

TĚVU
ZEMĚ

L
A
T
V
I
J
A

Latvijas valsts proklamēšanas

50 gadu atceres dienā

skolnie _____

*Pasniedzot šo izdevumu Latvijas valsts proklamēšanas
50. gada dienas piemiņai,
aicinām Tevi vienmēr augsti cienīt savu piederību latviešu
tautai, saglabāt un tālāk kopt latviešu kultūru, kā arī
aktīvi piedalīties latviešu tautas nacionālo centienu vei-
cināšanā.*

Prof. Dr. P. Lejiņš
Amerikas Latviešu Apvienības
priekšsēdis

J. H. Blumbergs
Izglītības biroja vadītājs

Skolas pārzinis: _____

Baltu ciltis, latviešu senči, jau gadu simteņiem dzīvoja pie Baltijas jūras un veidoja savu kultūru, bet neatkarīgo Latvijas valsti nodibināja tikai 1918. gada 18. novembrī. Neatkarīgā Latvija netapa vienā dienā. Brīvības ideju vispirms izsapņoja dzejnieki jau 19. g. s., kad radās interese par visu latvisko un latvieši sāka sevi apzināties par tautu. Dzejnieks Auseklis apdzied „Gaismas pili“, kas celsies augšā un gaisos plivnāsies „sarkanbaltie karogi“. To pašu, citos vārdos, pasaka Andrejs Pumpurs.

Vēl noteiktāk par to runā Rainis:

„Zeme, zeme — kas tā zeme?
— Zeme, tā ir valsts.
Paša zemi, paša valsti,
Dzīvi paša darinātu,
Paša valstī kungs.“

Tikai pirmā pasaules kara beigās, kad sabruka krievu un vācu valstis, latviešu politiskās partijas vienojās par Neatkarīgās Latvijas pasludināšanu.

Vēsturiskais Latvijas neatkarības pasludināšanas akts notika Rīgā 1918. gada 18. novembrī, ziediem un karogiem rotātajā Nacionālajā teātrī. Pēc neatkarīgās Latvijas pasludināšanas trīs reizes nodziedāja „Dievs, svētī Latviju“ — pirmo reizi kā Latvijas himnu. Oficiālo deklarācijas aktu parakstīja pirmais ministru prezidents Kārlis Ulmanis.

Drīz pēc neatkarības pasludināšanas Latvijai uzbruka komunistu karaspēka vienības, un pirmais darbs bija atbrīvot zemi no iebrucējiem. Vēlāk vēl bija jācinās arī ar vāciešiem, kas negribēja atstāt Latviju. Tikai, pēc iebrucēju padzišanas un miera noslēgšanas, 1920. gadā varēja saukt Satversmes sapulci un kārtot jaunās valsts kultūras un saimniecības jautājumus.

Latvijas valsts proklamēšanas akts 1918. gada 18. novembrī Nacionālā teātrī, Rīgā

DIEVS, SVĒTĪ LATVIJU!

Dievs, svēti Latviju,
Mūs' dārgo tēviju!
Svēti jel Latviju,
Ak svēti jel to!

Kur latvju meitas zied,
Kur latvju dēli dzied,
Laid mums tur laimē diet —
Mūs' Latvijā!

Sacerējis un komponējis

Baumaņu Kārlis

(1835. — 1905.)

Latvijas valsts ģerbonis

Ģerbonī ir divi laukumi, pie kam apakšējais vertikāli pāršķelts divās pusēs.

Augšējais laukums ir zilā krāsā, un tajā iezīmēta saulīte, kas no 1915. līdz 1917. gadam bija latviešu strēlnieku cepures zīmotne. Tā tēlota kā saule zeltā, kas lec no zila skaidrā debess apvārkšņa. Virs vairoga trīs piecstūrainas zelta zvaigznes, kas simbolizē trīs agrākos Latvijas apgabalus — Vidzemi, Kurzemi un Latgali.

Apakšējā laukuma labā pusē (skatoties ģerboņa virzienā), tēlots agrākās Kurzemes hercogistes ģerboņa heraldiskais zvērs lauva, kas ir sarkanā krāsā, pacēlies stāvus sudraba laukā un pagriezies pa kreisi. Pretim viņam, laukuma kreisā pusē, ir Pārdaugavas hercogistes (Vidzemes un Latgales) teiksmainais zvērs sudrabā ar lauvas ķermenī un ērgļa galvu, tā saucamais *grīfs*, kas tēlots sarkanā laukumā ar zobenu ķetnā.

Lielais valsts ģerbonis, kā tas redzams augšā, papildināts ar vairoga turētājiem, kādi bija arī Kurzemes hercogistes ģerbonim. Tikai divu lauvas vietā izlietoti tie paši zvēri, kas vairogā. Zem vairoga stilizēts zaļu ozollapu pinums un sarkan-balt-sarkanā lente.

Latvijas ģerbonis apstiprināts Satversmes sapulcē 1921. gada 15. jūnijā ar īpašu likumu.

LATVIJAS VALSTS PREZIDENTI

Dr. Jānis Čakste
1922 — 1927

Gustavs Zemgals
1927 — 1930

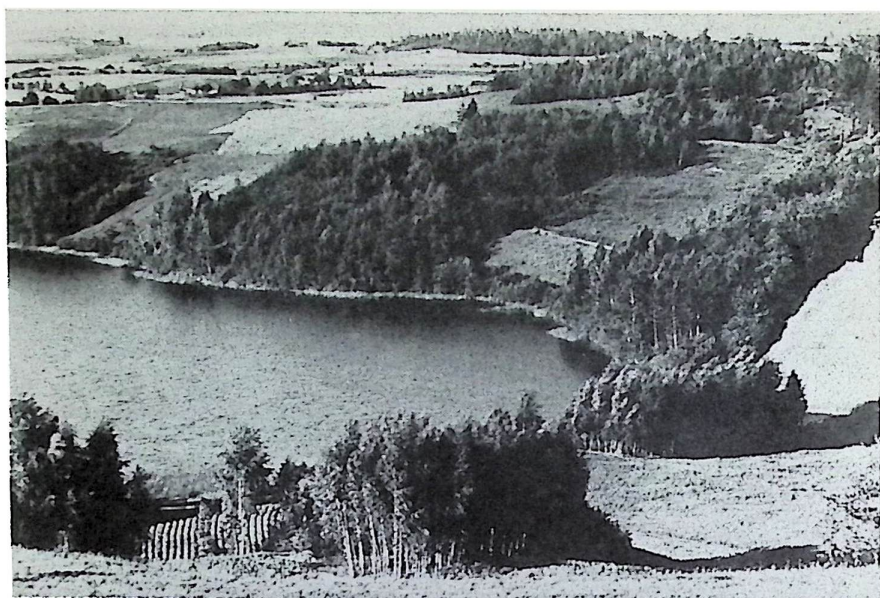

Alberts Kviesis
1930 — 1936

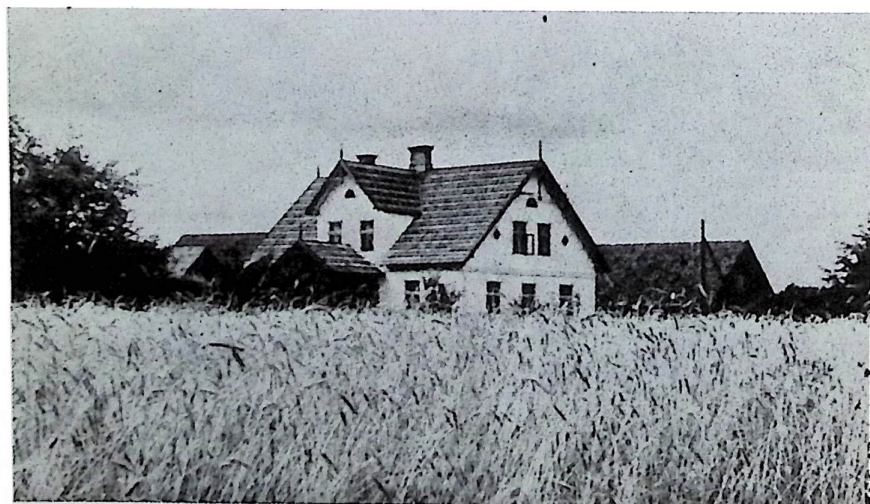

Dr. Kārlis Ulmanis
1936 — 1940

LATVIJAS LAUKOS

Lauku skats

Lauku sēta un rudzu druva

TO NEVAR AIZMIRST

Fragments

Saņēmu vecāku atļauju dažas nedēļas pavadīt laukos, krusttēva ģimenē. Un tā es nokļuvu pavisam svešā pasaulē.

Krusttēvs, pārstaigādams laukus, ņēma mani līdz — rādīja un stāstīja, kā katru labību sauc, kā atšķiras un kas no katras beigās iznāks.

Ejot gar rudzu druvu, bija liels prieks skatīties, kā tā vējā līgojas kā juŗas viļņi. Kā mirdzēja zilie rudzu puķu un baltie pīpeņu ziedi starp zaļi dzelteniem stiebriem. Un linu lauks ar saviem debesu ziliem ziediem izskatījās kā zemē nokritušas debesis, un āboliņa lauks tik saldi smarţoja...

Un tad pļavas. Šīs zaļās pļavas! Kā smarţoja siens! Siena šķūniši, izkaisīti pa visu lielo pļavu, stāvēja kā sieviņas, kas ietinušās pelēkās seģenēs.

Un baltie bērzi birstalā noslēpumaini šalca, it kā jaunas meitenes baltos tērpos nebēdīgi sačukstētos. To smarŗa bija tik salda, ka negribējās no birtaliņas šķirties.

Tālāk tumŗais meŗs. Ar savu noslēpumainību tas mūs vilināt vilināja. Mums bērniem likās, ka ikviens koks pauŗ kādu noslēpumainu stāstu... Tur zem lielās egles sūniņās beku saime. Tur dzeltenī koŗās gailenītes, sārtās bērzlapītes — poķīši vien! Ziedu zvaniņi — lieli un trekni; meŗa malā neaizmirstulītes... Un skaistie sūnu paklāji. Cik jauki pa tiem staigāt basām kājām!...

Elza Klaustiņa

Kultūras Fonda laureāte pādidagoģijā

Baltijas jūras krastā

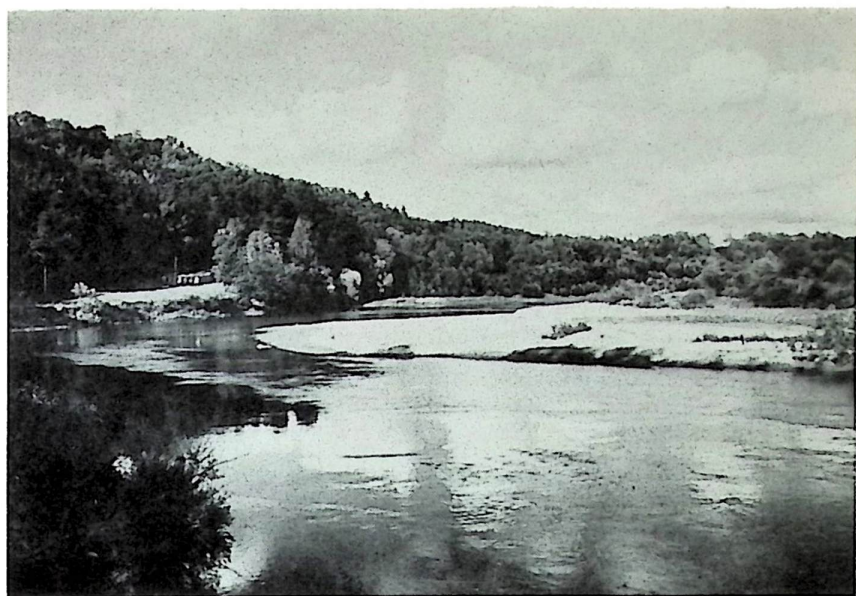
J Ū Ģ A I

Brīvības nesēja, jūra,
Šalcot tu piepildi telpu
It kā varenas plaušas
Ar savu mūžīgo elpu.
Jūra, ar tevi plašu
Zeme mana velk dvašu.

Mākoņi neaizsegs tevi,
Pāri draudošiem vilņiem
Laipnā saule bez bēdām
Staigā ar rožainām pēdām.
Domāju, stāvēdams krastā,
Ko lai dzimtenei dotu?

Brīvības nesēja, jūra,
No sava dzintara pūra
Nes man daiļāko rotu!

Kārlis Skalbe
(1879. — 1945.)

Gauja pie Turaidas

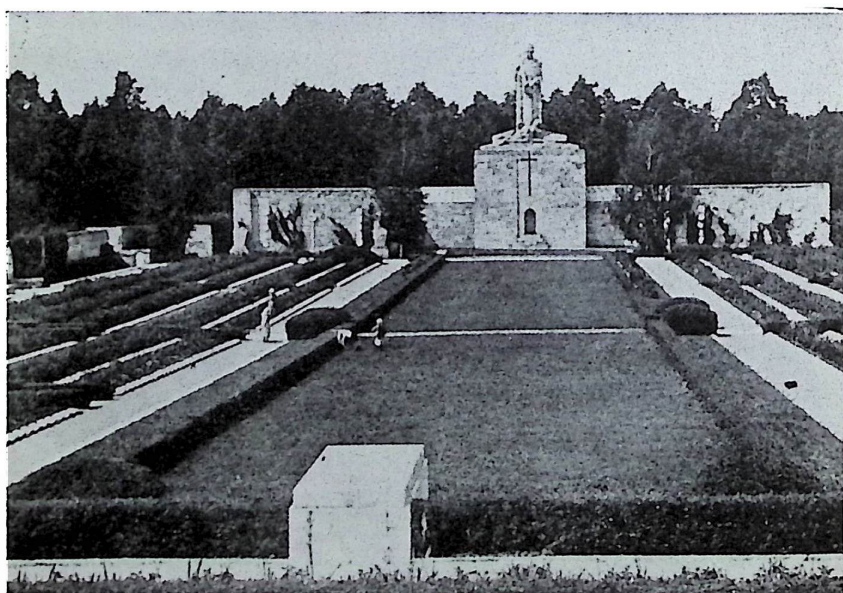
Koku pludināšana Gaujā

Brīvības piemineklis

Lāčplēša kara ordenis

Brāļu kapi

LATVIETIS KARAVĪRA GAITĀS

*„Ai bāliņi, ai bāliņi,
Ņem zobīnu rociņā,
Ej uz prūšu robežām,
Sargā savu tēvu zemi.”*
T. dz.

Par latvieti karavīra gaitās stāsta nevien tautas dziesmas, bet arī chronikas. Tā ir ziņas, ka no kuršu sirotājiem baidījušies Skandināvijas vikingi.

Vēsturiskajā Saules kaujā 1236. gadā zemgaļi tā sakāva zobenbrāļu ordeni, ka pēc zaudētās kaujas tas bija spiests apvienoties ar teutoņu ordeni.

Pirmajā pasaules karā latvieši varonīgi cīnījās krievu armijā pret vēsturisko ienaidnieku vācieti, bet vēl varonīgāki, kad nodibināja latviešu strēlnieku pulkus un latviešu kareivji cīnījās savu virsnieku vadībā. Jo sīvas bija kaujas pie Daugavas, saucamajā Nāves salā un Ložmetēju kalnā.

Ne mazāk varonīgas ir Latvijas atbrīvošanas cīņas pēc Latvijas nodibināšanās 1918. g. Sais cīņās blakus rūdītiem karavīriem cīnījās nevien studenti, bet arī skolnieki, lai atbrīvotu zemi kā no vāciešiem, tā krieviem.

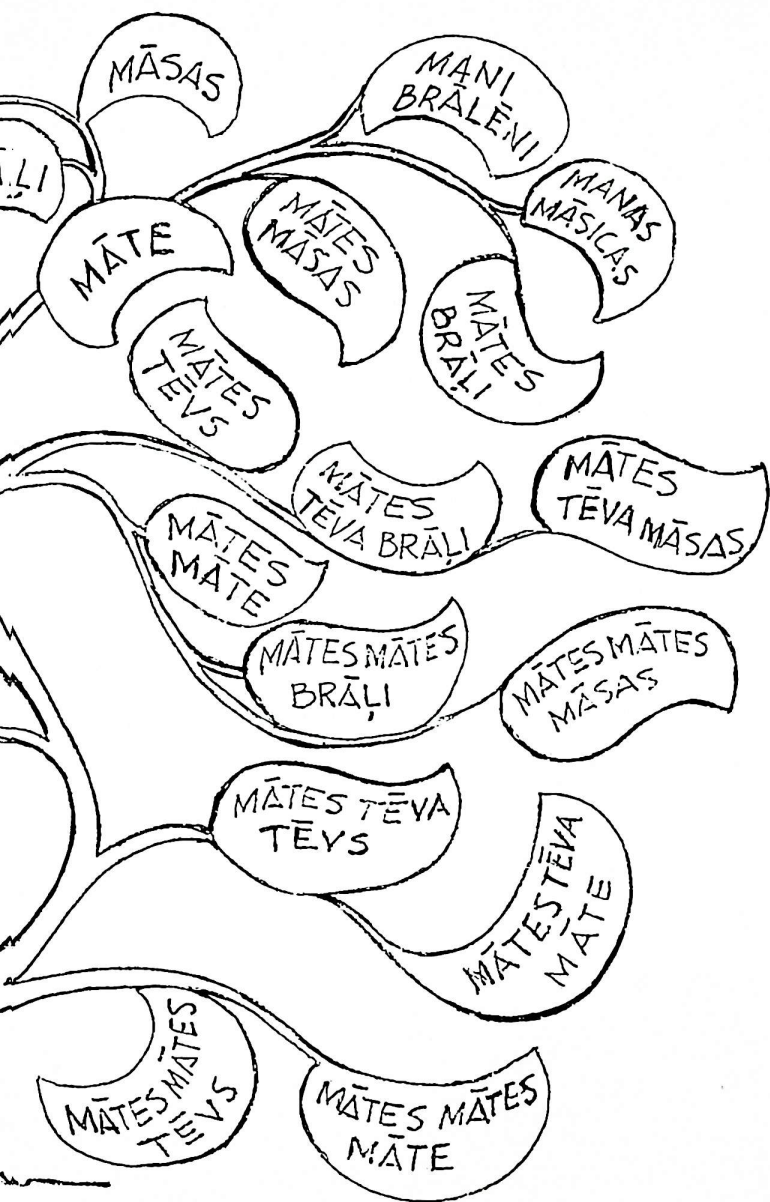
Lai godinātu varonīgos cīnītājus, nodibināja Lačplēša kara ordeni, ko piešķir tikai par izcilu varonību kara laukā.

Latvijas laikā Rīgas Meža kapos atsevišķu nodalījumu izveidoja par tautas svētnīcu Brāļu kapiem. Metu darināja un izbūvi vadīja tēlnieks Kārlis Zāle, bet zaļumu un ziedu rotājumu veidoja Rīgas pilsētas dārznieks A. Zeidaks. Monumentālo izbūvi ar sērojošo Mātes Latvijas tēlu centrā atklāja Lačplēša dienā 1936. gada 11. novembrī. Ik gadus valsts lielajās svētku dienās — 11. un 18. novembrī, vai arī iepriekšējās dienas pievakarē, valdība, kareivji, studenti, skolēni un daudzi Rīgas iedzīvotāji organizēti ieradās Brāļu kapos, lai noliktu ziedus un ar klusuma brīdi pieminēja tos, kas ar savu dzīvību pirkta Latvijas brīvību.

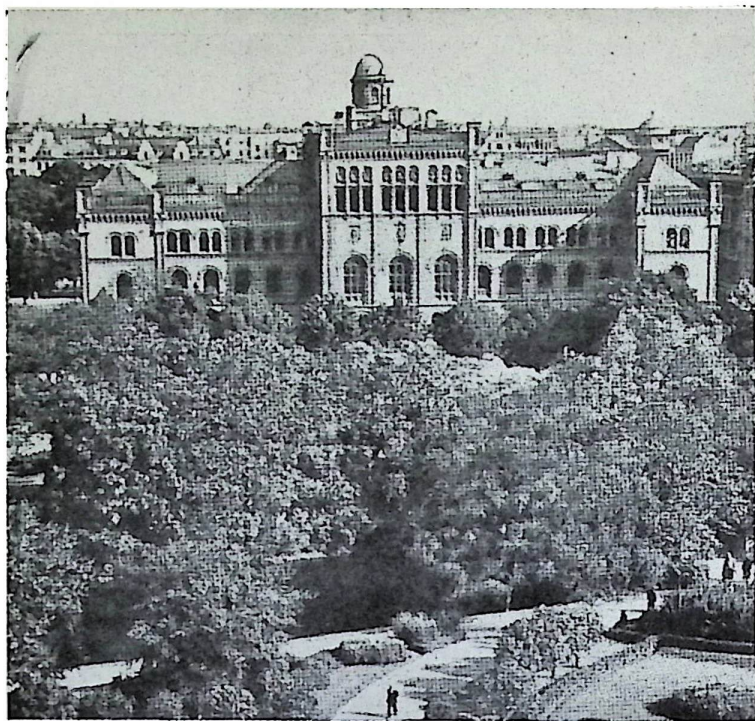
Kad otrā pasaules karā mūsu dzimteni atkal pārstaigāja svešinieki, kādu laiku latvieši kopā ar vāciešiem cīnījās pret krieviem; smagas cīņas bija Volchovā un pie Vēlikajas, bet sevišķi niknas degošajā Kurzemes krastā.

Pēdējos gados ne viens vien latvietis ir cīnījies pret cilvēces brīvības ienaidnieku komunismu Korejā un pašā pēdējā laikā Vietnamā; un visur latvietis domā vienu domu, lai komunisms reiz tiktu uzvarēts un visas valstis, ieskaitot tēvu zemi Latviju, varētu dzīvot brīvībā.

Sameklē datus un izgatavo savu ciltskoku

Latvijas universitāte

LATVIEŠU KULTŪRA

Latviešu senči — baltu ciltis: kurši, zemgaļi, letgaļi un sēļi jau aizvēstures laikmetā apdzīvoja apmēram tagadējo Latviju un bija pazīstami kā ākli zemkopji.

Atsevišķas ciltis nebija apvienojušās, un tā 13. g. s. tās iekaroja vācu krustneši. Šai posmā, kad valdnieki bija cita tauta, atsevišķās ciltis saplūda un sāka sevi apzināties par tautu.

Latvijas brīvvalsts laikā, lai celtu garīgo un saimniecisko kultūru, 1920. gadā nodibināja Kultūras fondu (K. Ulmaņa ierosinājums), līdzekļus iegūstot no piemaksām alkoholiskiem dzērieniem un dzelzceļa biļetēm.

Kultūras fonds godalgoja atsevišķu rakstnieku, zinātnieku un mākslinieku darbus un izsniedza stipendijas studijām ārzemēs zinātniekiem un māksliniekiem.

Ar 1934. gadu Kultūras fonda līdzekļiem pievienoja 3% piemaksu no tabakas izstrādājumiem.

Nacionālā opera

Latviešu vēsturi visai bieži bija rakstījuši cittautieši un tā, lai attaisnotu latviešu cilšu iekapošanu. Lai nepareizības labotu un vēsturi rakstītu atbilstoši vēstures liecībām, izrakumiem un citiem datiem, 1936. gadā nodibināja Vēstures institūtu.

Tēvzemes balva.

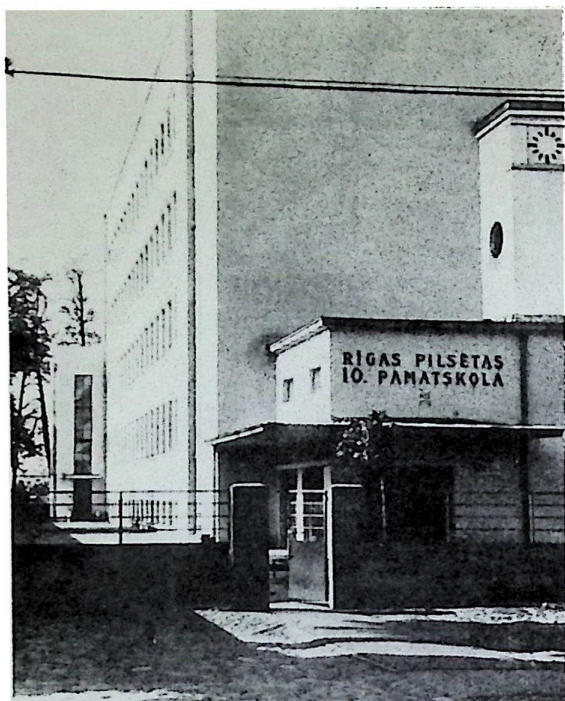
1937. gadā pieņēma likumu par Tēvzemes balvu, ko paredzēja kā valsts atzinību un pateicību par izciliem nopelniem tautas un valsts labā tiklab par atsevišķiem ievērojamiem darbiem, kā arī par nopelniem ilgākās darbības laikā zinātnes, mākslas, rakstniecības, celtniecības, saimniecības, audzināšanas, sabiedriskā darbā, valsts aizsardzības un politiskā laukā.

Tēvzemes balvu 10,000 latu apmērā piešķīra īpaša padome, kuŗas priekšēdis bija valsts presidents, bet locekļi: izglītības ministrs, sabiedrisko lietu ministrs, Latvijas universitātes, konservātorijas un mākslas akadēmijas rektors un viena valsts prezidenta iecelta persona.

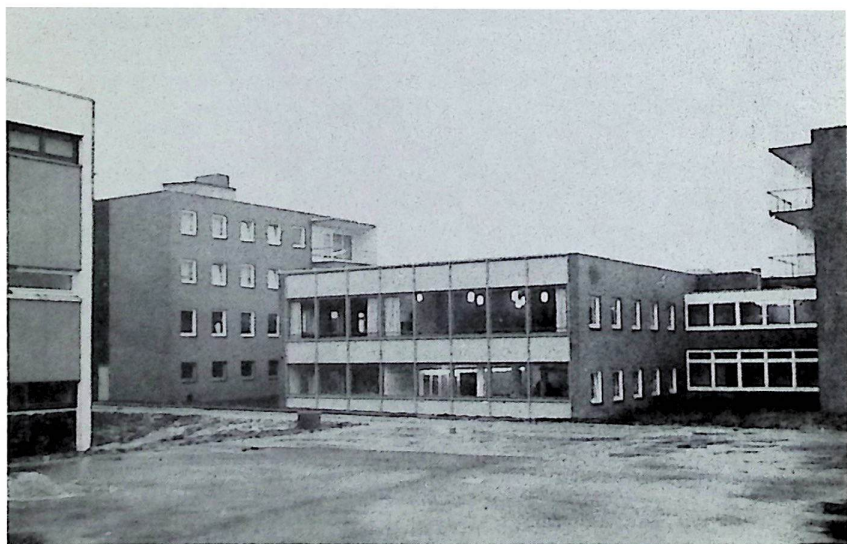
Pēc otrā pasaules kara jaunajās patvēruma zemēs atkal latvietis centās tikt uz augšu, centās pārskoloties, lai strādātu labāk atalgotu darbu; sūtīja bērnus skolās, kas bieži izvirzījās mācībās pirmajās vietās.

Ziemeļamerikas Latviešu Kultūras fonds godalgo izcilāko zinātnieku, mākslinieku, rakstnieku un paidagogu darbus.

Tautas balvu, kuŗas lielums ir \$1000.- piešķir Brīvās Pasaules Latviešu Apvienības valde. Vienai personai to var piešķirt tikai vienu reizi. Šo Tautas balvu pasniedz apbalvotajam Latvijas neatkarības pasludināšanas svinīgajā atceres aktā 18. novembrī.

Skola brīvā Latvijā

Latviešu skola trimdā — Minsteres ģimnāzija, Vācijā

IZGLĪTĪBA UN SKOLAS

Par mūsu senču kultūru liecina izrakumi un tautas gara mantas: tautas dziesmas, pasakas u. t. t. Latvieti raksturo tieksme „tikt uz augšu“, zināt vairāk.

Pat visgrūtākos nebrīvības gados mātes bērniem pie skola uguns iemācīja lasīt un sūtīja skolā. Jau pirms Latvijas no dibināšanās mums bija ne vien ģimnaziju, bet arī augstskolu beigušie, kas bija mācījušies svešā valodā citu tautu universitātēs: Tartū, Maskavā, Pēterpilī, arī Vācijas augstskolās.

Par latviskām skolām ar latviešu mācības valodu varam runāt tikai ar Latvijas nodibināšanos. Mums bija ne vien pamata un vidējās, bet arī augstākās mācību iestādes.

Latvijas Konservatoriju un Mākslas akadēmiju atklāja 1919. gada augustā, Universitāti — 1919. gada 28. septembrī. Par studentiem augstākajās mācību iestādēs uzņēma abu dzimumu personas.

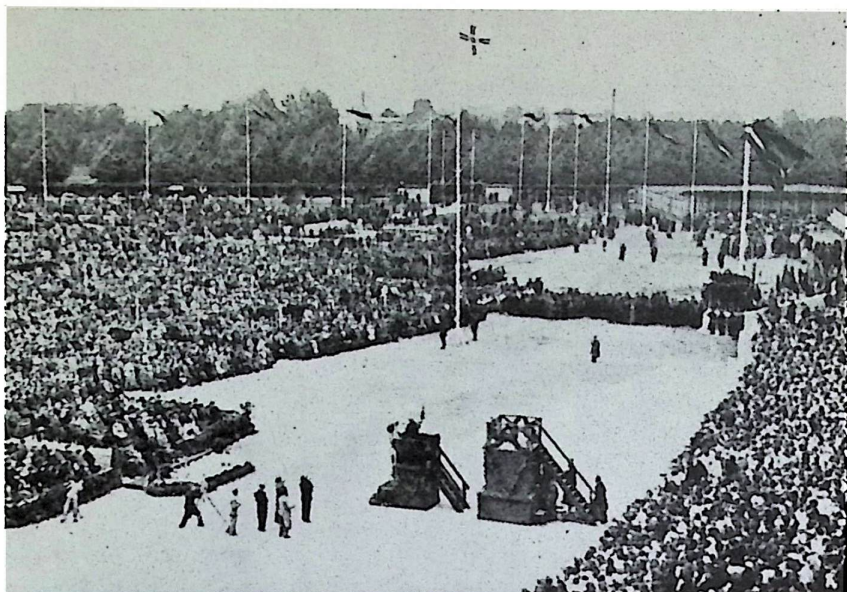
Pagriezīenu skolu dzīvē radīja Kārļa Ulmaņa aicinājums 1935. gada 28. janvārī atcerēties savu pirmo skolu, tēva pagastu, baznīcu, biedrību. Šai gadījumā K. Ulmanis nodeva pirmo ziedojumu savai pirmajai skolai — Bērzes pagasta skolai. Ierosinājumam radās sekotāji. Grāmatu un mākslas priekšmetu dāvinājumi aizsniedza vistālāko Latvijas skolu. Tā ikvienā skolā veidojās bibliotēkas. Gadiem ejot, šis aicinājums guva apzīmējumu „draudzīgais aicinājums“, un katru gadu janvāra beigās runājām par „zelta ābeles birumu...“ Šī tradīcija dzīva arī tagad; katru gadu dāvinām grāmatas savai latviešu skolai, savai bibliotēkai, draudzei. Grāmatas dāvinām jauniešiem, skolu beidzot un iesvētes dienā.

Trimdā visos lielākajos latviešu centros darbojas latviešu pamatskolas un bērnu dārzi; iespēju robežās arī ģimnazijas. Gan tikai vienu dienu nedēļā. Ar 1968./69. māc. gadu visām skolām izstrādāta vienāda programma.

Vācijā darbojās Minsteres ģimnazija, vienīgā brīvajā pasaulē.

Vēl jāpiemin Vasaras ģimnazija Gaņzerā, 2×2 nometnes un dažādas jauniešu sanāksmes, lai palīdzētu iemācīties tēvu valodu un iepazīt latviešu tradīcijas. Organizē arī rakstu darbu sacensības jauniešiem. Pirmo reizi 1968. gada pavasarī noorganizēja visiem latviešu skolēniem nopelnu stipendijas pārbaudījumu. Uzvarētāji saņēma naudas balvu, ko piešķīra ALA.

Latviešu jaunietim pieejama latviešu sabiedrība, latviešu grāmatas, teātra izrādes, koncerti, iespējams piedalīties latviešu jauniešu salidojumos un dienās, un tā, kaut dzīvojot citu tautu vidū, iespējams iemācīties latviešu valodu un saglabāt latviešu kultūru.

Dziesmu svētki Rīgā 1938. gadā

DZIESMU SVĒTKI

*„Kas var dziesmas izdziedāt,
Kas valodas izrunāt?
Kas var zvaigznes izskaitīt,
Jūras zvīrgzdus izlasīt? “*
T. dz.

Latvieši var lepoties ar savām tautas dziesmām, kas, salīdzinot ar līdzīgiem citu tautu sacerējumiem, atrodas pirmajās, ja ne pašā pirmajā vietā.

*„Ar dziesmiņu druvā gāju,
Ar dziesmiņu tīrumā,“
saka tautu meita.*

Tautas dziesmas senos laikos tika dziedātas. Dziedāja ikdienas gaitās, dziedāja godos un svētkos.

Pirmos novadu dziesmu svētkus Dīkļos noorganizēja mācītājs Juris Neikens 1864. gadā. Svētkos ar dziesmām piedalījās 6 vīru kori ar apm. 120 dziedātājiem.

Bet pirmie vispārējie dziesmu svētki Rīgā tika noorganizēti 1873. gadā. Piedalījās 43 kori ar 1035 dziedātājiem. Tad arī pirmo reizi dziedāja Baumaņu Kārļa sacerēto un komponēto „Dievs, svēti Latviju“, gan „Latvijas“ vārda vietā liekot vārdu „Baltiju“.

Pirmie vispārējie dziesmu svētki brīvajā Latvijā, pēc skaita sestie, notika Rīgā 1926. gadā, piedaloties 158 korim ar apm. 6526 dziedātājiem.

Visplašākie bija 9. vispārējie dziesmu svētki Rīgā Uzvaras laukumā 1938. gadā; piedalījās 380 kori ar 16.000 dziedātājiem.

Pēdējie dziesmu svētki brīvajā Latvijā bija Latgales dziesmu svētki Daugavpilī 1940. gada 16. jūnijā, kad pie austrumu robežas jau atradās krievu tanki un valsts prezidents nevarēja ierasties svētkos. Cildeni, bet reizē bezgala skumji izskanēja svētku nobeigumā trīs reizes nodziedātā tautas lūgšana „Dievs, svēti Latviju!“.

Jau nākošajā rītā pāri Latvijas laukiem vēlās sarkano tanki, tā ievadot Latvijas okupāciju.

Trimdas gaitās dziesma atkal ir tā, kas pulcina latviešus un vieno; organizējas dziedātāju pulciņi, kori.

Vācijā pirmos dziesmu svētkus Fišbachā jau noorganizēja 1946. gadā (Franku novada dziesmu svētki); piedalījās 12 kori ar 659 dziedātājiem.

Plašākie trimdas pirmā posma dziesmu svētki notika Eslingenā 1947. gadā, kuŗos piedalījās 24 kori ar 1000 dziedātājiem.

Dziesmu svētki un dziesmu dienas tika noorganizētas arī Anglijā un citās zemēs.

Trimdas otrā posmā pirmie vispārējie latviešu dziesmu svētki ASV notika 1953. gadā Čikāgā, kuŗos piedalījās 22 kori ar 650 dziedātājiem.

Gadiem ejot, pieauga kā koru, tā dziedātāju skaits. Tika sarīkoti ne vien atsevišķu koru koncerti, bet arī apgabalu dziesmu svētki, kas varēja lepoties ar lielu apmeklētāju skaitu.

Šai gadā latviešu dziesma cildeni skanēja otros vispārējos latviešu dziesmu svētkos Eiropā, kas notika Hanoverā (Vācijā). Koncertā piedalījās koristi ne vien no Vācijas, bet arī no Zviedrijas un Anglijas, un klausītājos, bez Eiropas tautiešiem, bija daudz ieobraucēju no citiem kontinentiem.

Vēl grandiozāki bija 4. vispārējie latviešu dziesmu svētki ASV, kas notika Klīvlendē un nenoliedzami izvērtās par plašāko šī jubilejas gada sarīkojumu, pulcinot pie 15.000 apmeklētāju. Šais svētkos latviešu dziesma ieskanējās katra klausītāja sirdī, liekot ierunāties asinsbalsij un apzināties, ka arī tu pats esi daļa no tautas, kas sacerējusi šīs dziesmas un devusi šo dziedātāju pulku.

LATVIJAS DZIMŠANAS DIENĀ

Tev jau ir mājās, ir skolā stāstīts, ka Latvijas neatkarībai šogad aprit piecdesmit gadu. 1918. gada 18. novembrī nodibinātajai Latvijas valstij ir piecdesmitā dzimšanas diena 1968. gada 18. novembrī.

Vai tu pazīsti cilvēkus, kas ir piecdesmit gadu veci? Droši vien. Kādi tie ir? Nu, tie taču laikiem ir cilvēki, kas jau labu laiku darījuši to, kas tos interesējis. Izvēlējušies darbu un darba vietu, audzinājuši bērnus un vērojuši, kā viņiem un to draugiem klājas.

Vai tu vari iedomāties piecdesmit gadu vecu cilvēku, kas jau divdesmit astoņi gadi bijis ieslēgts cietumā. Tu tādu, droši vien, nepazīsti. Šis cilvēks nav drikstējis sev izvēlēties darbu, kas viņam interesē; viņam bijis jāstrādā cietuma uzliktais darbs. Ja šim cilvēkam bijuši bērni, tos audzinājuši sveši ļaudis. Un padomā, kā jūtas tāds cilvēks, ja tas pie tam ir gluži nevainīgs.

Tāda ir Latvijas piecdesmitā dzimšanas diena. Pirms divdesmit astoņiem gadiem 1940. gada vasarā Latviju un visu tās tautu ielika cietumā. Gluži bez vainas, jo Latvija un latvieši nebija nevienam nekā ļauna darījuši. Šim cietumam ir vārds. To sauc par Padomju Sociālistisko Republiku Savienību, vai īsāk, par Padomju Savienību. Cietumsargi ir komunistu varasvīri.

Bet šai cietumā bez Latvijas ir vēl daudz citu zemju: mūsu brāļu tautas valsts Lietuva, mūsu mīlo ziemeļu kaimiņu zeme Igaunija, varonīgo cīnītāju valsts Ukraina, brīvības mīlotāju zeme Čehoslovākija un vēl daudz, daudz citu zemju. Kā šīm zemēm un tautām klājas cietumā? – Bēdīgi. Tās nedrīkst ne domāt, ne runāt, kā tām patiktu; tām aizliegts darīt to, ko tās vēlētos darīt, jo krievi no savas galvas pilsētas Maskavas pavēl ko, kā un kādā valodā runāt, kādas dziesmas dziedāt un kādas domas domāt. Vai tu nedomā, ka šis ir briesmīgs cietums?

Krievi latviešiem pavēl, kas jādara, bet tad to, ko latvieši savās fabrikās ražojusi, sakrauj vagonos un ved projām uz krievu apdzīvotajām zemēm. Vai nav savādi, ka krievi tā rīkojas. Sameklē karti un apskaties, cik milzīga ir Krievija un cik nelielas ir Baltijas valstis.

Vai tu zini, ka šī lielā cietuma durvis reiz atvērās? Tas bija otrā pasaules kara laikā, kad vācu armija krievus izdzina no Latvijas un tad, varonīgajiem latviešu karotājiem palīdzot, tos trīs gadi nosargāja no iebrukšanas mūsu zemē. Kad likās, ka neviens vairs nespēs krievu armijai pretoties, ļoti daudz latviešu, desmit no katra simta, atstāja savu dzimto zemi un bēga, jo zināja, ka nepatiks dzīvot cietumā. Arī tavi vecāki to darīja. Un tas ir vienīgais iemesls, kāpēc tu vari dzīvot brīvā zemē un nevis cietumā. Daudzi citi latvieši, tavas tautas locekļi, nav tik laimīgi.

Bet cik vecs esi tu pats, vai, cik veca — tu pati? — Septiņi? Deviņi? Divpadsmit gadu?

Pasaulē ir daudz tautu, kas šodien svin savas valsts septīto, deviņto, vai divpadsmito dzimšanas dienu. Vai tautas, kas tur dzīvo, ir tik jaunas? Nē! Bet viņu valstis gan. Arī Latvijā latvieši dzīvojuši gadu simtus, tikai gadījās tā, ka savu valsti latvieši varēja nodibināt 1918. gadā.

Vai mēs — tu un es, varam palīdzēt Latvijai tā, ka tā tiek ārā no savas cietuma? Noteikti! Mēs varam runāt, domāt un darīt taisni tā, kā mums pašiem patīk.

Vai tu gribi palīdzēt Latvijai? Vai gribi tai palīdzēt izklūt no cietuma, lai tā varētu dzīvot brīvu dzīvi citu brīvu zemju starpā. Tu vari! Kā?

Iemācies latviešu valodu tikpat labi kā angļu; to var izdarīt, un valodas vienu otru netraucē. Praktizējies runāt latviski. Tāpat kā ar amerikāņiem tu automatiski runā anglicki, runā ar latviešiem tikpat automatiski latviski. Tas nemaz nav tik grūti, ja ir laba griba. Lasi latviešu grāmatas, kas piemērotas tavam vecumam, tāpat kā tu lasi līdzīgas amerikāņu grāmatas. Lasi grāmatas par savas tautas gaŗo vēsturi un tās nelielo zemi. Pārdomā, kā tai tagad klājas, un, kad mazliet paaudzies, atrodi sev tādu darbu, kas Latvijai palīdz salauzt tās cietuma vārtus. Vairāk no tevis Latvija negrib. Bet tik daudz tā prasa no tevis un no visiem latviešiem, kam palaimējies izklūt no cietuma, kuŗā pašlaik dzīvo visa pārējā latviešu tauta.

Dr. Laimonis Streips
„Mazputniņa“ redaktors

Latviešu skola Vašingtonā, D. C.

Rīga

TEV MŪŽAM DZĪVOT, LATVIJA

Tev mūžam dzīvot, Latvija,
Kā saulei, kas mirdz debess klajā!
Tu — jauna zvaigzne zvaigznājā,
Kas nule uzlēkusi tajā.

Tev mūžam dzīvot, Latvija,
Kā jūrai, kas tev šalc pie kājām!
Pats Dievs sensenis svētīja
Še tavas āres mums par mājām.

Tev mūžam dzīvot, Latvija,
Kā jūrai lepni, saulei cēli!
Tu — mūsu māte dārgaja,
Mēs — tavas meitas, tavi dēli.

Tev mūžam dzīvot, Latvija,
Tu — tēvzeme, mums Dieva dotā!
Lai latvju tauta vienota
Aug spēkā, slavā, daiļumā! . . .

Vilis Plūdonis
(1874. — 1940.)

Latviešu skola Klīvlāndē

VĒLĒJUMS

Ko lai tev, jaunam,
kas grieztiem cauri
gribi spraukties
un augt —

Galotnes galotnei būt —
tā tālāk redz, asāk jūt,
un visu sauli spēj gūt.

Tā apvārkšņu malu jauž,
to glāsaināk vēji glauž —
un pirmo to vētra lauž!

Tev ceļš, ne mērķis, lai viss —
jo gals ir viens
un viss jauna sākums.

Velta Toma

Tekstu sakārtojusi mag. phil. ALĪDA CĪRULE

Vāku zīmējusi GUNTA ĶIVULE

Izdevējs

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBAS

IZGLĪTĪBAS BIROJS

IESPIEDIS VILIS ŠTĀLS ŅUJORKĀ

PRINTED IN U. S. A.

